

Vládní návrh

Z Á K O N

ze dne2020

o poskytnutí státní záruky České republiky na zajištění dluhů Českomoravské záruční a rozvojové banky, a.s., vyplývajících z ručení za dluhy z úvěrů v souvislosti se zmírněním negativních dopadů způsobených virem SARS-CoV-2

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

§ 1

(1) Ke zmírnění negativních dopadů způsobených virem SARS-CoV-2 poskytuje Česká republika státní záruku za dluhy Českomoravské záruční a rozvojové banky, a.s., které vyplývají z ručení za dluhy z úvěrů poskytnutých bankami, zahraničními bankami vykonávajícími činnost na území České republiky prostřednictvím pobočky nebo spořitelními a úvěrními družstvy (dále jen „banka“).

(2) Úvěrem se pro účely tohoto zákona rozumí úvěr podle zákona upravujícího činnost bank.

§ 2

(1) Státní záruka podle § 1 se poskytuje v rozsahu 150 000 000 000 Kč.

(2) Právo na plnění ze státní záruky podle § 1 lze uplatnit do 30. června 2024.

§ 3

Státní záruka podle § 1 se vztahuje pouze na dluhy Českomoravské záruční a rozvojové banky, a.s., které vzniknou z ručení za dluhy z úvěrů, jsou-li splněny tyto podmínky:

a) úvěry byly sjednány do 31. prosince 2020 k provoznímu financování podnikatele, který má nejvýše 500 zaměstnanců,

b) úvěrovaný nebyl ke dni 31. března 2020 v prodlení delším než 30 dní se splácením dluhu vůči úvěrující bance,

c) plnění z ručení je omezeno

1. 90 % výše dluhu z jednotlivého úvěru, nejvýše však částkou 45 000 000 Kč, jde-li o úvěr sjednaný k provoznímu financování podnikatele, který má nejvýše 250 zaměstnanců, nebo

2. 80 % výše dluhu z jednotlivého úvěru, nejvýše však částkou 40 000 000 Kč, jde-li o úvěr sjednaný k provoznímu financování podnikatele, který má více než 250 a nejvýše 500 zaměstnanců, a

d) plnění z ručení je omezeno 25 % výše jistin všech úvěrů sjednaných úvěrující bankou, na které se vztahuje ručení Českomoravské záruční a rozvojové banky, a.s. se státní zárukou podle § 1.

§ 4

Státní záruka podle § 1 se poskytuje bezúplatně.

§ 5

Plnění ze státní záruky podle § 1 se provádí ze státního rozpočtu z kapitoly Ministerstva průmyslu a obchodu.

§ 6

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu a odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy

Důvodem k předložení návrhu zákona je reakce na aktuální situaci vyvolanou pandemií nemoci COVID-19 způsobenou virem SARS-CoV-2, nouzový stav vyhlášený v České republice a související očekávané enormní dopady do hospodářství. Vláda považuje za nutné rychle reagovat na vzniklý stav a vytvořit efektivní nástroje k podpoře podniků.

Ke zmírnění negativních dopadů v České republice je potřeba také zajistit rychlý přístup podnikatelských subjektů k úvěrovému financování jejich provozních potřeb. Důsledkem omezení svobody pohybu a uzavření většiny provozoven, tedy utlumení až přerušeni ekonomické aktivity řady podnikatelských subjektů, je zvýšení úrovně rizikovosti takových subjektů při jejich hodnocení z pohledu banky jako poskytovatele finančních zdrojů. Současně i banky mohou vzhledem ke změněné ekonomické situaci přistupovat k dalšímu úvěrování opatrněji. To pak může bez dalšího vést buď ke zvýšení ceny úvěru, anebo k jeho neposkytnutí konkrétnímu žadateli. Současně také platí, že proces schválení úvěru může být v současných podmínkách příliš dlouhý na to, aby podnikatelskému subjektu zajistil potřebné provozní zdroje včas.

Výše uvedené překážky je však možné do jisté míry eliminovat poskytnutím záruky za splnění dluhu podnikatelských subjektů vůči bankám. Takové programy záruk sice již nabízí Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s. (dále jen „ČMZRB“), nicméně potřeba jejich objemu výrazně překračuje stávající programy i kapacitu samotné ČMZRB. Řešením této situace může být poskytnutí státní záruky za plnění ČMZRB vyplývající z jí dále poskytovaného ručení za úvěry poskytnuté bankami, zahraničními bankami prostřednictvím jejich poboček působících v České republice nebo spořitelními a úvěrními družstvy (dále jen „banka“). K řešení současné situace formou poskytnutí státní záruky za ručení poskytnuté zprostředkujícím subjektem, obvykle rozvojovou bankou, přistoupila řada dalších zemí nejen v Evropské unii.

V tomto kontextu se také jedná o implementaci posledních závěrů přijatých ke státní podpoře v souvislosti s COVID-19 Evropskou komisí (Sdělení Komise C(2020) 1863 „Dočasný rámec pro opatření státní podpory na podporu hospodářství při stávajícím šíření koronavirové nákazy COVID-19“).

Předpokládaný nástroj umožní ČMZRB ručit za splacení úvěru poskytnutého na provozní financování. Toto ručení by ČMZRB poskytovala s cílem posílení likvidity daných podniků. Navržený záruční nástroj ČMZRB k provoznímu financování tak vhodně doplní stávající nástroje EGAP, kterými může EGAP nejen podpořit české exportéry a investory přímo, ale i nepřímo prostřednictvím zvýšení úvěrových linek od bank.

Uvedená opatření se jeví vzhledem k ekonomickým dopadům COVID-19 uvedeným výše jako naprosto nezbytná.

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, v ustanovení § 73 opravňuje Českou republiku poskytovat státní záruky jen na základě zvláštního zákona. Proto je pro realizaci navržených opatření nezbytné přijetí zákona.

2. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy

Navrhovaná úprava je nezbytná z důvodu potřeby reagovat na krizovou situaci vyvolanou pandemií nemoci COVID-19.

Česká ekonomika je od konce 1. čtvrtletí 2020 silně zasažena dopady pandemie COVID-19. Negativní efekty jsou naprosto bezprecedentní, mezi sebou se dále zesilují a dají se tak jen velmi těžko odhadovat. Použití standardně používaných predikčních nástrojů je za těchto okolností ve značné míře omezené.

Opatřeními vlády České republiky zaváděnými k zastavení šíření nákazy bude v 1. polovině letošního roku ovlivněna významná část ekonomiky, zejména se jedná o odvětví cestovního ruchu, kultury a sportu, obchodu, služeb a dopravy. Zde se bude jednat o negativní nabídkový šok, který se prostřednictvím omezené spotřeby domácností a investičních výdajů firem dále promítne také do ostatních odvětví ekonomiky. Současnou situací však bude zasažen také zpracovatelský průmysl. V obdobné situaci se nalézá většina evropských zemí a zpomalení očekává i hospodářství Číny a USA. Česká ekonomika proto bude výrazně negativně zasažena také propadem zahraniční poptávky.

I za předpokladu, že se hlavní fázi pandemie způsobené virem SARS-CoV-2 podaří v průběhu následujících měsíců letošního roku zvládnout, vykáže česká ekonomika v prvním a obzvláště pak ve druhém čtvrtletí roku 2020 ekonomický propad. Ve 2. polovině roku 2020 by se mohlo dostavit oživení ekonomické aktivity, které však bude tlumeno vývojem v nejvíce zasažených evropských ekonomikách (Itálie, Španělsko), v nichž se mohou projevit finanční problémy domácností a podniků. V tomto scénáři však není zahrnut pravděpodobný vliv narušení dodavatelsko-odběratelských vztahů ať už domácích, nebo (a to i ve větší míře) přeshraničních. Pro rok 2020 tak prognóza Ministerstva financí předpovídá pokles reálného HDP o 5,6 %, zatímco v roce 2021 by mohlo dojít k růstu výkonu ekonomiky o 3,1 %. Vývoj inflace bude ovlivněn několika faktory - proinflačně bude působit oslabený kurz koruny a nabídková omezení, v opačném směru pak propad ceny ropy a pokles agregátní poptávky. Průměrná míra inflace by tak v roce 2020 mohla dosáhnout 3,2 %. Pro rok 2021 je očekáváno slábnoucí působení proinflačních faktorů. Na snížení inflace by se měl podepsat zejména nižší tlak na růst mezd. Růst cen by tak měl výrazně zpomalit a průměrná míra inflace by se tak měla pohybovat na úrovni na 1,6 %.

Vzhledem k aktuálně dostupným informacím představuje tento scénář pravděpodobný vývoj ekonomiky. V závislosti na průběhu epidemie koronaviru a na opatřeních, jež jednotlivé státy přijímají k zabránění šíření nákazy a na podporu ekonomiky, se ale skutečný vývoj může od tohoto scénáře výrazně odchýlit. Každopádně bude nezbytné co nejdříve zajistit dostatečné zdroje pro podnikatelské subjekty. Jak je uvedeno v části 1, bankovní financování ekonomiky již je a i v následujícím období bude omezeno, proto je nezbytné zapojit další mechanismy.

ČMZRB připravila dosud ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu k zajištění dostatečných finančních zdrojů pro podnikatelské subjekty následující programy:

COVID I, vyhlášený 16. března 2020, je koncipován jako bezúročný úvěr s financováním do výše 90 % projektu, nejvýše však 15 mil. Kč. Splatnost úvěru je nastavena na 2 roky (s ročním odkladem spláték). Příjem žádostí byl zastaven po enormním zájmu podnikatelů (4 000 žádostí za 10 mld. Kč, při alokaci 500 mil. Kč, částka z národních prostředků bude navýšena z prostředků operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost – dále jen „OPPIK“). Z tohoto důvodu se navrhuje, aby v dalším kole byla podpora poskytnuta formou záruk. Tato forma podpory je spojena s nižší administrativní zátěží než podpora ve formě úvěru, a zároveň přináší vyšší pákový efekt veřejných zdrojů.

COVID II, vyhlášený dne 2. dubna 2020, je záruční program v rámci programu EXPANZE OPPIK, kde ČMZRБ poskytuje záruky za úvěry komerčních bank podnikatelům mimo Prahu a přispívá na úhradu úroků. Záruka je až do výše 80 % jistiny komerčního úvěru, maximální výše úvěru je 15 mil. Kč. Program budou moci využít i živnostníci a drobní podnikatelé. Úvěry bude možné opět využít k úhradě provozních výdajů (mzdy, nájem, energie, dodavatelsko-odběratelské faktury, materiál či zásoby). Doba ručení je maximálně 3 roky. Podnikatel může zároveň získat až 1 mil. Kč příspěvku na úroky. V prvním kole bylo přijato 5 900 žádostí v objemu 19 mld. Kč. Po plánovaném navýšení alokace z OPPIK bude celková záruční kapacita COVID II přibližně 20 mld. Kč.

Program COVID PRAHA bude vyhlášen 20. dubna 2020 za obdobných podmínek jako COVID II a bude tento program doplňovat záruční kapacitou 1,5 mld. Kč pro pražské podnikatele.

Dalším připravovaným programem je poskytování záruk prostřednictvím exportní pojišťovny. Tento program je připravován na základě změny zákona o pojišťování a financování vývozu se státní podporou, kterou schválil dne 17. dubna 2020 Senát, a připravovaného nařízení vlády o provedení některých ustanovení zákona o pojišťování a financování vývozu se státní podporou. Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s. (dále také „EGAP“) bude na vlastní účet poskytovat záruky jako zajištění splacení úvěru vývozců, výrobních a obchodních podniků. Jedná se o záruky za splacení jistiny úvěrů na provoz, pracovní kapitál, na inovaci a zkvalitnění výroby a za účelem udržení podnikání poskytnutých vývozcům, výrobním a obchodním podnikům. Tyto záruky poskytuje exportní pojišťovna jako mimořádné opatření státu s cílem zmírnění hospodářských a sociálních důsledků pandemie onemocnění COVID-19 za účelem vyšší dostupnosti likvidity exportně orientovaných podniků. Základní principy poskytnutí záruky vychází z následujících zásad: záruky budou poskytovány středním a velkým podnikům, tj. podnikatelským subjektům s počtem zaměstnanců nad 250, s tím, že je umožněno do uvedeného hlediska započítat i zaměstnance ovládajících a ovládaných osob, a to těm podnikatelským subjektům, jejichž podíl vývozu na tržbách z prodeje zboží a výrobků a poskytování služeb za poslední účetní období, tj. za rok 2019, dosáhl minimálně 20 %. Maximální výše pro záruky byla stanovena na 2 mld. Kč na příjemce úvěru, celkový rámec pro poskytování záruk je navržen ve výši 142 mld. Kč.

Předkládaný návrh zákona o státní záruce má připravit prostor pro vznik záručního programu COVID III, který naváže na COVID II ČMZRБ a záruky pro exportéry EGAP. Tento program by byl nabízen ČMZRБ, tedy nebyl by (na rozdíl od programu EGAP) omezen na exportéry s více jak 250 zaměstnanci či (na rozdíl od dosavadních programů ČMZRБ) na živnostníky a drobné podnikatele. Současně by měla být jeho kapacita zásadně vyšší. Proto bude založen na principu tzv. portfoliové záruky, který umožní násobně vyšší dopad takového opatření díky multiplikaci.

ČMZRБ při takovém principu uzavírá s komerčními bankami rámcovou smlouvu o ručení. Je na odpovědnosti komerční banky posoudit, zda klient splnil parametry programu. V případě, že klient parametry programu splňuje, zařadí banka jeho úvěr pod rámcovou smlouvu o ručení. Distribuce

ručení se při tomto principu odehrává v komerčních bankách, čímž se procesy významně urychlují a v nepoměrně krátkém čase (ve srovnání např. s programem COVID II) se tak klienti bank dostanou k potřebné likviditě. Limit ručení na individuální bázi zajistí, že banka bude v případě každého úvěru nést část rizika. Paralelní limit na portfoliové bázi pak umožní multiplikaci, kdy alokovaná kapacita ČMZRB přispěje (podle návrhu) ke čtyřnásobnému objemu zajištěných úvěrů poskytnutých komerčními bankami. Vládou schválený objem státní záruky 150 mld. Kč umožní poskytnout ručení ČMZRB za 600 mld. Kč poskytnutých provozních úvěrů, neboť se plnění z ručení omezuje na 25 % poskytnutých jistin těchto úvěrů u jedné participující banky (portfoliový limit).

Program COVID III je směřován na podnikatele v podporovaných ekonomických činnostech, kteří zaměstnávají nejvýše 500 zaměstnanců. Tento parametr vychází z praxe EIB a EIF, které pracují s kategorií tzv. small midCaps, což jsou firmy od 250 do 500 zaměstnanců a poskytují jim stejnou podporu jako malým a středním podnikům. Podniky této kategorie mají podobné problémy a charakteristiky jako malé a střední podniky, a to zvláště v ČR, kde je silný zpracovatelský průmysl, proto jsou do programu zařazeny společně s podniky do 250 zaměstnanců.

Program COVID III se bude vztahovat na provozní úvěry zařazené v portfoliu spolupracujících bank. V případě selhání úvěru klienta, který zaměstnává do 250 zaměstnanců, bude vyplaceno 90 % jistiny nesplaceného úvěru, maximálně však do výše 25 % z objemu celého portfolia spolupracující banky. V případě selhání úvěru klienta, který zaměstnává mezi 250 a 500 zaměstnanci, bude vyplaceno 80 % jistiny nesplaceného úvěru, maximálně však do výše 25 % z objemu celého portfolia spolupracující banky. Vyšší individuální limit u úvěrů klientů s méně jak 250 zaměstnanci odráží intenzivnější potřebu pomoci tomuto segmentu, jehož vyjednávací síla s bankami je jistě nižší, než u korporací s až 500 zaměstnanci.

Do portfolia mohou být zařazeny pouze provozní úvěry uzavřené do 31. prosince 2020.

Program COVID III je koncipován na podporu úvěrů do výše 50 mil. Kč. Není však omezen absolutní výši úvěru, ale relativním limitem, kdy plnění z ručení je omezeno 90 %, resp. 80 % výše dluhu z jednotlivého úvěru, nejvýše však částkou 45 mil. Kč, resp. 40 mil. Kč. Návrh a priori nevylučuje, aby byly do programu zahrnuty i úvěry s vyšší částkou jistiny, nicméně u nich se pak uplatní strop vyjádřený absolutní částkou.

Záruka bude poskytována nejdéle do 30. června 2024, přičemž pro vyloučení pochybností o konci trvání záruky je navrženo pevně dané datum, do kdy bude možné vyzvat k plnění ze záruky, nikoli maximální počet let trvání záruky od okamžiku sjednání úvěru. Není vyloučeno, aby byly do programu zahrnuty úvěry se splatností delší, nicméně po výše uvedeném datu by přestaly být kryty navrženou státní zárukou za ručení ČMZRB.

Spolupracující banky budou za záruku platit úplatu v souladu s podmínkami ČMZRB. Za samotnou státní záruku nebude ČMZRB státu platit žádnou úplatu. Tím stát přispěje ke snížení nákladů firem na zajištění provozního financování.

Parametry pro záruku COVID III vznikly na základě podkladů bank z pracovní skupiny pro kohezi a finanční nástroje České bankovní asociace, tj. jsou odvozeny od reálné poptávky registrované v pobočkových sítích bank. Registrovaná poptávka na pobočkách firemního bankovníctví koresponduje s celkovou alokací prostředků na realizaci programu ve výši 200 - 400 mld. Kč. Vzhledem k nepředvídatelnosti vývoje ekonomické situace vláda navrhuje maximální rozsah záruky ve výši 150

mld. Kč tak, aby odpovídal až 600 mld. zaručených úvěrů. Předpokládá se, že ČMZRB bude ručení poskytovat v několika tranších, a to v reakci na aktuální vývoj ekonomické situace.

Spolupracující banky budou povinny nesplacený úvěr řádně vymáhat. Podmínky, za kterých budou moci požádat o plnění z ručení, budou vycházet z podmínek stanovených v rámcové smlouvě uzavřené s ČMZRB. Samotná státní záruka pak zaručuje plnění ČMZRB z jí poskytnutého ručení, přičemž dodává celému mechanismu důvěryhodnost a má také pozitivní konsekvence z pohledu plnění obezřetnostních požadavků stanovených právní úpravou činnosti úvěrových institucí, tedy bank a spořitelních a úvěrních družstev. Pokud dojde k plnění ze státní záruky vůči ČMZRB, vstoupí pak stát do práv věřitele na základě obecné právní úpravy plnění za jiného podle § 1937 odst. 2 občanského zákoníku.

Návrh zákona vymezuje podmínky pro poskytnutí státní záruky za ručení poskytnuté ČMZRB dostatečně obecně, aby je mohla blíže specifikovat ČMZRB, neboť ta bude poskytovatelem záruk COVID III vůči komerčním bankám. Obecně se předpokládá, že další specifikace podmínek, která bude zahrnovat např. upřesnění maximální výše jistiny zaručeného úvěru, doby, ve které je takový úvěr sjednán (avšak tato nesmí přesáhnout 31. prosinec 2020), či to, zda může jeden klient získat u jedné participující banky více úvěrů se zárukou COVID III, bude provedena v rámcové smlouvě, kterou bude ČMZRB s participujícími bankami uzavírat, a další produktové dokumentaci k samotnému programu COVID III. Vždy ale platí, že tato specifikace musí respektovat základní parametry stanovené návrhem zákona, aby mohlo být poskytnuté ručení ČMZRB kryto státní zárukou.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem

Navrhovaná právní úprava je plně v souladu s ústavním pořádkem České republiky a garantuje dodržování základních lidských práv a svobod. Z ústavního pořádku České republiky nevyplývají specifické právní normy ústavně právní síly dopadající na oblast poskytování státních záruk. Této oblasti se nevěnuje ani existující judikatura Ústavního soudu.

4. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z jejího členství v Evropské unii

Navrhovaná právní úprava je plně slučitelná s právem EU a ustanovení navrhované právní úpravy nezakládají rozpor s právem EU a s ustálenou judikaturou Soudního dvora EU.

Navrhovaná právní úprava respektuje závazky, které pro Českou republiku v dané oblasti z členství v EU vyplývají.

Evropská komise přijala dne 19. 3. 2020 sdělení Komise C(2020) 1863 „Dočasný rámec pro opatření státní podpory na podporu hospodářství při stávajícím šíření koronavirové nákazy COVID-19“.

Dočasný rámec státní podpory, který má v souvislosti s nálezem COVID-19 podpořit ekonomiku a je založený na čl. 107 odst. 3 písm. b) Smlouvy o fungování Evropské unie, konstatuje, že celé hospodářství EU je vážně narušeno. V zájmu nápravy stanoví pět druhů podpory:

i) přímé granty, selektivní daňové výhody a zálohy: členské státy budou moci zavést režimy poskytování grantů až do výše 800 000 EUR na podnik s naléhavou potřebou likvidity;

ii) státní záruky za bankovní úvěry: členské státy budou moci poskytovat státní záruky, aby zajistily, že banky nepřestanou poskytovat úvěry podnikům, které je potřebují;

iii) subvencované veřejné úvěry: členské státy budou moci podnikům poskytovat úvěry se zvýhodněnými úrokovými sazbami. Úvěry jsou určeny na pokrytí okamžitých provozních a investičních potřeb;

iv) záruky pro banky, které zprostředkovávají státní podporu reálné ekonomice: některé členské státy chtějí vycházet ze stávající úvěrové kapacity bank a použít je jako zprostředkovatele podpory pro podniky, a to zejména malé a střední. Rámec jasně stanoví, že tato podpora se považuje za přímou podporu zákazníků bank, nikoli bank samotných. Dále jsou stanoveny pokyny, jak zajistit minimální narušení hospodářské soutěže mezi bankami;

v) krátkodobé pojištění vývozních úvěrů: rámec zavádí dodatečnou flexibilitu v prokazování, že některé země představují neobchodovatelná rizika. Umožňuje tak, aby stát v případě potřeby poskytoval krátkodobé pojištění vývozních úvěrů.

Vzhledem k omezené výši unijního rozpočtu bude hlavní reakce pocházet z vnitrostátních rozpočtů členských států. Dočasný rámec pomůže zacílit podporu do ekonomiky a zároveň omezí negativní důsledky pro rovné podmínky na jednotném trhu. Obsahuje proto několik záruk. Subvencované úvěry nebo záruky pro podniky například spojuje s rozsahem jejich hospodářské činnosti, který je určen podle mzdových nákladů, obratu nebo potřeb likvidity, a s využitím veřejné podpory na pracovní nebo investiční kapitál. Podpora by tedy měla podnikům pomoci překonat zhoršení hospodářské situace a připravit se na udržitelné oživení.

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná právní úprava neobsahuje úpravu problematiky upravené mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána, tudíž je plně v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy

S ohledem na skutečnost, že navrhovaná právní úprava umožňuje ČMZRB větší rozsah poskytování bankovních záruk za úvěry poskytnuté podnikatelským subjektům, lze očekávat pozitivní hospodářské dopady plynoucí ze zachování výrobních programů podniků, pracovních míst a zachování jejich výrobního potenciálu, a to i za cenu rozpočtových dopadů.

Návrh zákona je konstruován pro zcela mimořádné případy a v souvislosti s tímto naprosto výjimečným charakterem návrhu je nevyhnutelný i jeho dopad na státní rozpočet. Základním předpokladem pro stanovení očekávané ztráty je pravděpodobnost selhání a dále předpokládaná ztrátovost programu záruk. Předpokládaná ztrátovost je obtížně odhadnutelná, neboť se jedná o zcela

novou oblast vzhledem ke specifičnosti programu jako záchranného záručního balíčku. Program však není určen podnikatelským subjektům, které měly existenční problémy ještě před rozvinutím pandemie. Konkrétně jsou z programu vyloučeny úvěry poskytnuté subjektům, které byly ke dni 31. března 2020 v prodlení delším než 30 dní se splácením dluhu vůči úvěrující bance. Nelze však vyloučit, že finanční zdraví podnikatelů, jimž je určen program COVID III, se v průběhu splácení zajištěného úvěru bude vyvíjet negativně a k plnění z ručení ČMZRB a příp. následně ze státní záruky skutečně dojde. Limitem tohoto plnění ze státního rozpočtu je částka 150 mld. Kč.

7. Předpokládaný dopad navrhované právní úpravy na životní prostředí a ve vztahu k rovnosti mužů a žen a zákazu diskriminace

Navrhovaná právní úprava nebude mít žádné dopady na životní prostředí. Navrhovaná právní úprava nemá žádný dopad ani ve vztahu k zákazu diskriminace ani ve vztahu k rovnosti mužů a žen.

8. Zhodnocení dopadu navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava nemá dopad na ochranu soukromí a na ochranu osobních údajů.

9. Zhodnocení korupčních rizik navrhovaného řešení (CIA)

Navrhovaná právní úprava byla posuzovaná v souladu se schválenou vládní metodikou na hodnocení korupčních rizik (CIA – Corrupt Impact Assessment). V rámci postupu CIA (vč. jejich skrytých forem) zpracovatelé návrhu dospěli k závěru, že právní úprava neusnadňuje korupční jednání a ani nezesnadňuje jeho odhalování.

Orgány veřejné správy nemohou ovlivnit, kterým podnikatelským subjektům poskytne ČMZRB ručení. Příslušné pravomoci jsou rozloženy mezi několik orgánů a útvarů, a to vždy s ohledem na věcnou působnost těchto orgánů.

10. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava nemá žádné dopady na bezpečnost ani obranu státu.

II. Zvláštní část

K § 1

Je předkládán návrh zákona o poskytnutí státní záruky České republiky na zajištění dluhů ČMZRB vyplývajících z poskytování ručení za úvěry sjednané na základě úvěrových smluv uzavřených mezi úvěrující bankou a podnikatelem v souvislosti se zmírněním negativních dopadů způsobených virem SARS-CoV-2.

Vzhledem k tomu, že se v právním řádu vyskytuje několik definic úvěru, ustanovení odstavce druhého jednoznačně definuje, že pro účely tohoto zákona se úvěrem rozumí úvěr podle zákona upravujícího činnost bank, který dostatečně široce pokrývá záměr předkladatele.

K § 2

Toto ustanovení upravuje maximální výši celkového plnění ze státní záruky na úrovni 150 mld. Kč, a dále také do kdy lze státní záruku uplatnit (zvolen byl termín do 30. června 2024, aby program umožnil rozložení splacení úvěrů do více let).

K § 3

Státní záruka se vztahuje pouze na dluhy ČMZRB, které vznikly z ručení za úvěr poskytnutý do 31. prosince 2020 (v souladu se Sdělením Komise C(2020) 1863 „Dočasný rámec pro opatření státní podpory na podporu hospodářství při stávajícím šíření koronavirové nákazy COVID-19“).

Podmínkou poskytnutí záruky je skutečnost, že úvěr byl poskytnut podnikateli, který má nejvýše 500 zaměstnanců a jedná se o úvěr určený na provozní financování (např. mzdy, nájem, energie, dodavatelsko-odběratelské faktury, materiál či zásoby). Další podmínkou je skutečnost, že podnikatel, kterému je úvěr poskytován, nebyl ke stanovenému datu (31. března 2020) v prodlení se splácením dluhu vůči úvěrující bance, které by přesahovalo 30 dní. Cílem této podmínky je vyloučit z podpory podnikatele, kteří měli problémy se splácením úvěrů již před vypuknutím pandemie nemoci COVID-19.

Podnikatelům, kteří zaměstnávají do 250 zaměstnanců je ručení poskytováno nejvýše v rozsahu 90 % dluhu z jednotlivého poskytnutého úvěru, podíl úvěrující banky na riziku je tak minimálně 10 %. Současně je plnění ze záruky v jednotlivém případě omezeno částkou 45 mil. Kč, neboť program je parametricky nastaven na úvěry do 50 mil. Kč (90 % limit krytí odpovídá absolutní částce 45 mil. Kč). Sdílené riziko je současně limitováno 25 % poskytnuté jistiny celého úvěrového portfolia zařazeného do programu COVID III u každé úvěrující banky.

U podnikatelů, kteří zaměstnávají více než 250 a nejvýše 500 zaměstnanců, je ručení poskytováno nejvýše v rozsahu 80 % dluhu z jednotlivého poskytnutého úvěru. Protože je program parametricky nastaven na úvěry do 50 mil. Kč, je plnění ze záruky omezeno částkou 40 mil. Kč (80 % z 50 mil. Kč). Sdílené riziko je současně limitováno 25 % úvěrového portfolia, tedy portfoliový limit je u obou skupin příjemců úvěrů nastaven shodně.

Podrobnosti posouzení a doložení podmínky počtu zaměstnanců upraví rámcová smlouva či produktová dokumentace ČMZRB k programu COVID III (očekává se posouzení ke dni sjednání

úvěru), proto nejsou upraveny zákonem, který stanovuje pouze základní podmínky pro plnění ze státní záruky.

K § 4

Ustanovení stanoví najisto, že poskytnutí státní záruky je bezplatné. Je tím tedy vyloučena aplikace ustanovení § 73 věty druhé zákona o rozpočtových pravidlech, kde je stanoveno, že za poskytnutí státní záruky zaplatí dlužník do státního rozpočtu 0,5 % ze zaručené částky, a to do 30 dnů ode dne nabytí účinnosti zákona, kterým byla státní záruka poskytnuta.

K § 5

Toto ustanovení upravuje, ze které rozpočtové kapitoly bude prováděno plnění ze státní záruky podle § 1. Konkrétně půjde o kapitolu Ministerstva průmyslu a obchodu. Toto řešení odpovídá tomu, že Ministerstvo průmyslu a obchodu je podle § 13 odst. 1 písm. d) zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, ústředním orgánem státní správy pro věci malých a středních podniků.

K § 6

S ohledem na nezbytnost zavést navrhovaná opatření co nejdříve je navrhováno datum nabytí účinnosti dnem vyhlášení zákona. Tato nezbytnost zároveň představuje naléhavý obecný zájem ve smyslu § 3 odst. 4 zákona č. 309/1999 Sb., o Sběrce zákonů a o Sběrce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů.

V Praze dne 20. dubna 2020

Předseda vlády:

Místopředsedkyně vlády a ministryně financí: